

Архивски број: 08-561/3
23-12-2022 година

Постапувајќи по претставката бр. 08 – 561/1 од 31.10.2022 година, поднесена од адвокат [REDACTED] во име на [REDACTED] против [REDACTED], за сторена дискриминација врз основа на етничка припадност во областа на јавно информирање и медиуми врз граѓаните на Република Северна Македонија со бугарска етничка припадност, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 21 став 1 точка 14 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) на 16.12.2022 година, го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

СЕ УТВРДУВА ВОЗНЕМИРУВАЊЕ И ПОВИКУВАЊЕ, ПОТТИКНУВАЊЕ, ИНСТРУКЦИЈА ЗА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на етничка припадност сторено од [REDACTED] кон граѓаните на Република Северна Македонија со бугарска етничка припадност во областа на јавно информирање и медиуми.

Образложение

На 31.10.2022 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставена претставка со архивски број 08 – 561/1, од страна на адвокат [REDACTED] во име на [REDACTED] Скопје против [REDACTED] за сторена дискриминација кон граѓаните на Република Северна Македонија со бугарска етничка припадност врз основа на етничка припадност во областа на јавно информирање и медиуми.

Во поднесената претставка се наведува дека на ден 26.09.2022 година [REDACTED] на нивната страна на социјалната мрежа Facebook објавиле два статуси со следната содржина:

- „Во борба, во борба, македонски народе против турко-монголското племе! Наше ќе биде и Пирин планина и кресненското поле 🇲🇰🇲🇰🇲🇰🇲🇰“, достапно на следниот линк
<https://www.facebook.com/MZMakedonija/posts/pfbid0GkwSUjyvWHgXBJDvrR9JTWzJb9ENE3NMtLvnsZCZQ3gstRYMs5tfujsv2ymFAwMUI> и
- „Фудбалот нема да го промени фактот дека нашите источни соседи носат турко-монголски гени! Дојденци од Монголија, мелези на Балканот!“, достапно на следниот линк
<https://www.facebook.com/MZMakedonija/posts/pfbid02NaHhvo6h5V3NKUpQAiBSqXwyEDxt6vmFvMvSsiSQMWL3R3ZV3FsgAjQT8haqqtdl>.

Горенаведените статуси биле предмет на бројни допаѓања, споделувања и коментари со што подносителот тврди дека „е сторена директна повторена дискриминација врз граѓаните на Република Северна Македонија со бугарско национално самознание“.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно член 24, став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на ден 01.11.2022 година испрати Известување бр. 08 - 561/2 за произнесување по наводите од претставката до [REDACTED].

Со оглед на тоа што [REDACTED] во законски предвидениот рок не испрати изјаснување по наводите содржани во претставката и покрај уредната достава, Комисијата констатира дека се откажуваат од правото да се произнесат и врз основа на тоа ги ценеше исклучиво тврдењата изнесени во претставката.

Имено, самата Facebook страница на [REDACTED] е од отворен карактер, преку што се овозможува непречен пристап на сите корисници на Facebook до конкретните објави. Со ова, објавите на социјалната мрежа Facebook од страна на [REDACTED] биле предмет на бројни лајкови, коментари и споделувања меѓу другите следбеници со што е создадена понижувачка, заканувачка и непријателска средина за граѓаните на Република Северна Македонија со бугарска етничка припадност во јавниот и медиумски простор. Не отстранувајќи ги вознемирувачките објави од својот профил, овозможиле останати корисници на социјалната мрежа да реагираат и објавуваат коментари.

Слободата на изразувањето е регулирана со **член 16 од Уставот на Република Северна Македонија**:

- „(1) Се гарантира слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата.
(2) Се гарантира слободата на говорот, јавниот настап, јавното информирање и слободното основање на институции за јавно информирање.
(3) Се гарантира слободниот пристап кон информациите, слободата на примање и пренесување на информации.“

Слободата на изразување во Европската конвенција за заштита на човековите права е предвидена во член 10:

- „1. Секој човек има право на слобода на изразувањето. Ова право ги опфаќа слободата на мислење и слободата на примање и пренесување информации или идеи, без мешање на јавната власт и без оглед на границите. Овој член не ги спречува државите, на претпријатијата за радио, филм и телевизија да им наметнуваат режим на дозволи за работа.
2. Остварувањето на овие слободи, коешто вклучува обврски и одговорности, може да биде под одредени формалности, услови, ограничувања и санкции предвидени со закон, кои во едно демократско општество претставуваат мерки неопходни за државната

безбедност, територијалниот интегритет и јавната безбедност, заштитата на редот и спречувањето на нереди и злосторства, заштитата на здравјето или моралот, угледот или правата на другите, за спречување на ширењето на доверливи информации или за зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството.“

Од друга страна во Европската конвенција за заштита на човековите права со член 17 се забранува злоупотреба на правата предвидени во Конвенцијата:

„Ниту една одредба од Конвенцијата не може да се толкува на начин според кој, на некоја држава, група или поединец им е дадено право да преземаат активности или постапки со кои се загрозува некое право или слобода што се признати со оваа Конвенција, или да ги ограничуваат овие права и слободи во мерка поголема од онаа предвидена со Конвенцијата.“

Во својата пракса Европскиот суд за човекови права претендира да ја зачува суштинската природа на слободата на изразување во демократкото општество, но воедно ги поставува границите на таа слобода. Судот смета дека говорот кој е некомпатибилен со вредностите прогласени и гарантирани со Конвенцијата треба да биде изземен од заштитата на членот 10 врз основа на член 17 од Конвенцијата.

Во конкретниот случај дискриминаторот ја злоупотребил слободата на изразување спротивно на нејзината вистинска цел, со тоа што извршил дејствија спротивни на нечелата на недискриминација, толеранција, социјален мир, соживот на припадниците на општеството, кои се прокламирани со Конвенцијата. Врз основа на тоа Комисијата ценеше дека дискриминаторот го преминал прагот на искази што имаат право на заштита според членот 10 од Конвенцијата.

Следствено на тоа, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација констатира дека е исполнета законската дефиниција за повикување, поттикнување и инструкција за дискриминација од член 9 од Законот за спречување и заштита од дискриминација:

„Повикување, поттикнување и инструкција за дискриминација е секоја активност со која посредно или непосредно се повикува, охрабрува, дава упатства или поттикнува да се изврши дискриминација врз дискриминаторска основа“

и законската дефиниција за вознемирување од член 10 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација:

„Вознемирувањето претставува несакано постапување кон лице или група лица врз дискриминаторски основи што има за цел или последица, повреда на достоинството или создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика.“

Согласно наведеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на ова мислење дека во конкретниот случај [REDACTED] преку објавување на конкретните содржини на својата Facebook страница извршиле

вознемирување и повикување, поттикнување и инструкција за дискриминација кон граѓаните на Република Северна Македонија со бугарско етничко потекло.

Согласно член 27 став 2 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, по утврденото вознемирување, со цел отстранување на повредите на правото, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ја донесе следната:

ПРЕПОРАКА

Се препорачува на [REDACTED] да ги отстранат спорните содржини во рок од 30 дена од приемот на мислењето и за тоа писмено да ја известат Комисијата за спречување и заштита од дискриминација.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација препорачува на [REDACTED] во иднина да се воздржат од објавување содржини кои продуцираат вознемирувачка содржина и со кои се повикува и поттикнува извршување на дискриминација.

Доколку [REDACTED] не постапи согласно оваа препорака, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно своите надлежности од член 27 став 4 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, ќе поднесе барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежен суд за прекршоци.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација

Претседател
Исмаил Камбери

Доставено до:

[REDACTED]